

rence fra de små håndværksvirksomheders side overfor den større virksomhed, der skal opfylde alle fabriklovens krav.

Allerede under behandlingen af fabrikløven af 1913 var det da også foreslået, at det skulle være tilstrækkeligt til at inddrage en virksomhed under loven, at den beskæftigede en enkelt arbejder.

Efter lovforslaget sondres der ikke mellem mindre og større virksomheder. Noget andet er, at der formentlig i mange tilfælde vil være anledning til ikke at stille fuldtud de samme krav til mindre virksomheder som til de større, men dette ordnes bedst administrativt.

En bestemt art af håndværksvirksomheder — *bagerier og konditorier* — er foruden reglerne i fabrikløvens kapitel III om maskinbeskyttelse tillige undergivet den særlige bagerilovgivning, jfr. bageriløven af 8. juni 1912, således som denne er ændret ved lov nr. 230 af 9. juni 1920. Ifølge denne lovgivning er alle bagerier og konditorier med fremmed medhjælp underkastet tilsyn efter loven. Virksomheder af nævnte art, der drives af indehaveren alene eller kun med bistand af hustru og børn under 18 år, er ganske vist ikke underkastet lovens almindelige regler, men er dog ifølge lovens § 1, 3. punktum, omfattet af det i medfør af loven udfærdigede regulativ nr. 101 af 17. marts 1931. Lovforslaget vil ikke medføre ændringer i det omfang, i hvilket bagerier og konditorier nu er inddraget under tilsyn, jfr. herved forslaget § 78, stk. 4, dog at de restaurationsbagerier, der ikke for tiden omfattes af bageriløven eller bageriregulativet, vil blive henført under loven.

III. Bygge- og anlægsvirksomhed

vil i det omfang, hvori mekanisk drevet maskineri anvendes, være inddraget under tilsyn efter den nugældende fabrikløvs kapitel III, men vil iøvrigt ikke kunne inddrages under tilsyn efter loven, bortset fra at anlægsvirksomhed i visse undtagelsestilfælde, hvor den vil kunne karakteriseres som en industrivirksomhed og anses for at foregå på fast arbejdsplads, vil kunne opfylde betingelserne for at blive inddraget.

Forsåvidt angår *byggevirksomhed*, findes der vel i lovgivningen forskellige bestemmelser, der enten direkte tager sigte på eller tillige vil tjene til at beskytte de i dette fag beskæftigede arbejdere.

Således er det i § 2 i lov af 3. januar 1890 om forandring i og tillæg til bygningslov for *købstæderne* af 30. december 1858 bestemt, at ethvert bygningsarbejde skal udføres på

forsvarlig måde, og der er givet nærmere regler herom. Visse bestemmelser findes i forskellige byers bygningsvedtægter, men de er varierende, og ofte mangler der et effektivt tilsyn med bestemmelseernes overholdelse.

Bygningslov for *København* af 29. marts 1939 indeholder i sin § 56 en bestemmelse om, at alle med hensyn til bygnings forsvarlige opførelse og konstruktion m. v. fornødne forskrifter skal gives i en bygningsvedtægt, for såvidt udtrykkelige regler ikke indeholdes i selve loven, og en sådan bygningsvedtægt er senere udstedt.

De omtalte bestemmelser angående bygningsarbejde kan ikke siges at yde bygningsarbejderne en tilstrækkelig effektiv beskyttelse under deres arbejde. En af direktoratet for ulykkesforsikringen udarbejdet statistik over ulykkesforsikringsselskabernes udgifter viser, at ulykkesrisikoen er betydelig ved byggearbejde. Foruden ulykkesrisikoen taler også sundhedsmæssige hensyn for at inddrage bygningsarbejde under videregående tilsyn end det gældende. Herved skabes der mulighed for at gribe ind overfor eventuelle erhvervs sygdomme, og der vil endvidere kunne påbydes de fornødne foranstaltninger for at sikre disse udearbejdere passende opholdsrum, hvor de kan søge ly, indtage deres måltider og opbevare deres klæder m. v.

Ligesom bygningsarbejde hører også *anlægsvirksomhed* — hvorunder falder f. eks. anlæg af jernbaner, havne, veje, broer, tunneller, ledningsarbejde for telefon og telegraf, vand, gas, elektricitet m. m., kloakledninger, kanaler, udgravningsarbejde, brøndboring og andet jord- og betonarbejde — til de farligste. Ulykkesforsikringsstatistikken viser også her betydelige udgifter.

I modsætning til bygningsarbejde findes der for anlægsvirksomheders vedkommende praktisk talt ikke udfærdiget bestemmelser til betryggelse af arbejdernes liv og sundhed.

Spørgsmålet om at inddrage bygge- og anlægsvirksomhed under tilsyn har allerede tidligere været fremme. Således blev der under behandlingen i rigsdagen i 1900—01 af forslaget til fabrikløven stillet forslag om at inddrage under fabriktilsyn arbejde med byggepladser, skibsværfter, anlæg af jernbaner, veje, broer, dæmninger, kanaler, sluser m. m. og endvidere udgravningsarbejder, når sådanne arbejder udføres erhvervs mæssigt (rigsdagstidende 1900—01, tillæg B. sp. 863).

Under den revision af fabrikløven af 1901, der resulterede i den nugældende lov af 1913, ses spørgsmålet om bygge- og anlægsvirksomhed ikke at være berørt, vistnok fordi det af arbejdsrådet udarbejdede lovudkast